

Osudy dvou čs. občanů - pilotů u Luftwaffe

Oba autoři nové knižní publikace, která pod titulem *Dva Walterové - Příběhy dvou československých občanů sloužících jako piloti Luftwaffe*, koncem minulého roku vyšla v chebském nakladatelství Svět křidel, není třeba čtenářské veřejnosti blíže představovat. Jedná se o dlouholeté vědecké pracovníky VHÚ Praha s nespočtem publikovaných odborných článků.

Kniha na první pohled upoutá svou útlostí, která zahrnuje jen necelých 120 stran textu a fotografií. Jak je patrné již z jejího názvu, zabývá se dosud ne zcela zdokumentovanou kapitolou našich dějin, a to službou bývalých československých občanů u nacistické *Luftwaffe*. Jedná se bezesporu o zajímavé a rozhodně ne úplně precizně zpracované téma, které bylo až do listopadu 1989 prakticky tabu. Právě příchutí zakázaného ovoce způsobila prvotní kouzlo, které pro mnohé fandby letectví tato oblast představovala. Mapování bojové činnosti na straně vojsk Osy se však z našich krajanů netýkalo pouze letců z řad československých občanů německé národnosti, mezi nimiž sudetští Němci tvořili procentuálně největší skupinu. Jednalo se i o příslušníky slovenských *Vzdušných zbraní*, kteří se na frontách 2. světové války rovněž zúčastnili bojů po boku hitlerovského Německa. Ti druzí se za uplynulých více než dvacet let své monografie již dočkali, ti první na ni stále ještě čekají. A možná to mohl být právě i jeden z důvodů, proč se autorská dvojice pustila do psaní této knihy.

Hned v úvodu se autoři snaží čtenářům objasnit právní předpoklady, které vedly k tomu, že množství bývalých československých občanů muselo narukovat do německých ozbrojených sil. Protože v této otázce panuje stále mnoho dohadů a nejasností, autoři se stručnou formou snaží vysvětlit, na základě jakých kritérií k tomu docházelo.

Čtenářsky velice vděčná a zajímavá je i další část knihy, která pojednává o neznámějších a nejspěšnějších z nich. Společně se jmenují jako například *Oblt. Otto Kittel* z Krasova, který měl oficiálně přiznaných 267 sestřelů, *Oblt. Franz Woidich* ze Znojma se 110 sestřelů anebo bitevní pilot *Maj. Friedrich Lang*, který provedl celkem 1008 bojových letů, se má čtenář možnost seznámit i s ostatními proslulými a mnohdy až nekriticky vyzdvihovanými letci *Luftwaffe* pocházejícími z našich zemí. Spolu se stručně zrekapitulovaným výčtem jejich bojové činnosti jsou zde rovněž reprodukovány fotografie všech z nich, kteří se stali držiteli vysoce ceněného Rytířského kříže, popřípadě i jeho dalších stupňů.

Přesto však tato letecká esa tvořila pouze nejviditelnější část našich bývalých spoluobčanů u *Luftwaffe*, nikoli ale tu nejpočetnější, ta byla tvořena tisíci jiných, zpravidla bezejmenných. A právě příběhu dvou z těchto takzvaných „beze-

jmenných“, se autoři věnují v hlavní části celé knihy. Oba hlavní protagonisty spojovalo nejen stejné křestní jméno a datum narození i úmrtí, ale pojil je též podobný, silně dramatické okamžiky nepostrádající osud. Ačkoliv se pravděpodobně nikdy nepotkali, jistá souběžnost provázela jejich životy od počátku.

První, jehož životní cestu se autoři rozhodli popsat, je Walter Bláha. Narodil se 22. února 1922 ve Vídni a pocházel ze smíšeného manželství. Po obsazení republiky nacisty se jako sedmnáctiletý mladík, který miloval letadla, rozhodoval co dál. Vzhledem k jeho původu mu bylo umožněno podat si přihlášku do *Luftwaffe* a sám tak dobrovolně učinil. Chtěl, jak později popisoval „*při první příležitosti desertovat a dát se do služeb nepřátel Německa,*“ což také nakonec za dramatických okolností učinil. Absolvoval pilotní výcvik a dosáhl postupně hodnosti *Unteroffiziera*. Životní zlom pro něj nastal na konci listopadu 1942, kdy obdržel jako velitel bombardovací Heinkelu He 111 v rámci bombardovací eskadry KG 53 rozkaz k odletu na východní frontu. U Stalingradu nacistům začalo mírně řečeno téct do bot a *Uffz.* Walter Bláha patřil k letcům, kteří zde měli posílit zásobování obklíčené 6. armády generála von Pauluse. Jak sám později popsal, již tehdy v něm definitivně uzrál plán uletět i s letadlem na „druhou“ stranu. Vhodná příležitost nastala 3. prosince 1942, tehdy se svým letounem odstartoval z Taganrogu, nejprve předstíral let směrem na Rostov nad Donem, aby posléze úplně změnil kurz a po přeletu Černého moře přistál kdesi v severní Anatolii v tehdy neutrálním Turecku. Před svou posádkou pak předstíral ztrátu orientace a všichni byli záhy internováni. Již o několik týdnů později se snažil kontaktovat československou ambasádu s cílem vstoupit do našich vojenských jednotek.

V dalších partech knihy se autoři snaží podrobně a s využitím veškeré dostupné archivní dokumentace zmapovat zbývající necelé tři válečné roky, během nichž se Bláha neustále pokoušel dosáhnout svého zařazení k československému letectvu ve Velké Británii, což se mu nepodařilo. Ač jistě kvalitně vycvičený a statečný letec, naše vojenské autority nepřesvědčil - možná také proto, že ve vzduchu stále visel „*přízrak*“ Augustina Přeučila. Podroben zvýšenému dohledu zůstal v našich pozemních jednotkách až do konce války. Walter Bláha se tak sice do osvobozené vlasti vrátil v hodnosti vojína československé armády v rámci Čs. samostatné obrněné brigády - sice se dvěma vyznamenáními, ale stále tak trochu s cejchem ne úplně státně spolehlivého občana. Kdo by předpokládal, že dávka dramatickosti byla u Waltera Bláhy již vyčerpána, toho autoři vyvedou velice rychle z omylu v závěrečné pa-

sázi zpracování jeho osudů na místech, kde jsou popisovány jeho životní peripetie jak po roce 1945, tak především pak po únoru 1948. Je to až neskutečně znějící příběh, jehož definitivní tečka byla učiněna 8. března 1948. Podruhé ve svém životě se Walter Bláha rozhodl uletět, tentokrát ze své rodné vlasti, se svou tehdejší přítelkyní. Využil k tomu malého sportovního letounu a po nervy drásajícím letu přistál na bavorském vojenském letišti Kitzingen. K dopadům Bláhova úletu, který znamenal potíže pro mnohé, kteří se na něm i jakkoliv nepřímo podíleli, se autorům podařilo dokonale využít dochovaný archivní svazek, založený během vyšetřování okolností úletu v roce 1948. Na rozdíl od tohoto se jim k dalším podrobnostem o Bláhově životě na druhé straně železné opony bohužel nepodařilo sehnat žádné spolehlivé informace. Jedinou známou v moři neznámých tak zůstává, že Walter Bláha zemřel 28. září 2009 ve Fort Lauderdale na Floridě.

Druhým, jehož životní příběh se rozhodli Rajlich s Pejčochem čtenářům představit, je Walter Smejkal, který mimo jiné působil jako stíhač u známe JG 5 v Norsku. Ten je již pravidelným čtenářům Hobby Historie znám, jeho příběh z para Jiřího Rajlicha jsme přinesli v číslech 1 a 2.

Čtenářům byly v této knize představeny dva neobyčejné lidské příběhy, které evokují myšlenku, že se možná v budoucnu dočkáme i kompletně zpracované monografie bývalých československých občanů německého původu sloužících u německé *Luftwaffe*. Hlavní přínos této nové publikace, trekně pojmenované *Dva Walterové*, tkví ve snaze autorů opět trochu poodhalit roušku mýtů a polopravd, které se stále vznášejí nad mnohými tématy naší novodobé historie. Poselství, že není nic více zjednodušujícího než černobílý pohled na svět, je totiž stále nadmíru aktuální. ■